

O b s a h.

Str.

Předslowo.

Část I. Přisloví.

Chceš-li něco podniknouti neb dosáhnouti.

Užívej ke všemu pravých prostředků	1
K účelu důležitému důkladných prostředků — k lehkému lehkých	—
Užívej rozličných prostředků	2
Nejápnyými prostředky účelu nedosáhneš	—
Kde newystačíš přímostí dokládej lsti	—
Pros	3
Wypátrej slabou stránku toho, s kým jednati máš	—
Hled přítele jeho získati	—
Hled si dary přízeň získati	4
Zadarmo ničeho nedosáhneš	—

Rozwážnost.

Co konáš dobře rozvaž, náležitě se připrav a s rozwahou čiň	5
Zvlášť newapí s věcmi důležitými a velkými	6
Co konáš, ať je dokonalé	—
Dokuds jedno nedokonal, druhé nezačínej	—

	Str.
Co je nad své síly, od toho upust	6
Ze dvou zlých vol menší	7
Konášli cestu, at jsi lehký	—

Zmužilost.

Buď ve svém konání vytrvalý a odhodlaný —	
bojácnost jest potupná	—
Co činiti musíš, čiň ochotně	8

Zkušenosť.

Řiď se dlé rady zkušeného	—
Wystřihej se neštěstím cizím vlastního	9
Nedbášli na výstrahu, outrpnosti nezasluhuješ	—
Zkušenosť vlastní jest sice prospěšná ale drahá	—

Příležitost — čas.

Uchop se dobré příležitosti	10
Konej všecko w čas	11
Noc — w noci nic nekonej	—
Záležitosti těžké ponech času	12
Před časem věci neužívej	—
I rozum musí dozrátí	—
Waž si času	12
Čas všecko zhubí — na světě nic stálého	13

Opatrnosť — ostražitost.

Buď opatrný w jednání svém	—
Zpozdile se do nebezpečnosti newydávej	14

	Str.
<i>Práci neodkládej — nezapomínej</i>	93
<i>Práci zapuďíš dlouhou chvíli a uhneš se zlému — lenost matka nepravostí</i>	94
<i>Práci se všudy užíváš — leností závcíš od dobro- činnosti jiných a uvalíš na sebe potupu lidí . . .</i>	—
<i>Nedbalostí a leností práci si množíš</i>	95
<i>Práce vždy hojnost, lenoch však o práci nikdy newí</i>	—
<i>Nestyď se za žádnou práci a výživu, mnoho ře- mesel však neprováděj</i>	—
<i>Dle práce mzda se řídí</i>	96
<i>Dobrym pokrmem lidé zlenivějí</i>	—
<i>Pracovitý netuje</i>	—
<i>Po jídle dělníka poznáš</i>	97
<i>Lenoch se k ničemu nehodí</i>	—

Šetrnost.

<i>Spoř</i>	—
<i>Žij, jak statek tvůj dovoluje</i>	98
<i>Když jeden šetrí a dva utrácí něčeho neušetří . . .</i>	99
<i>Nerozhazuj i w hojnosti</i>	—
<i>Wěc užitečnou k pouhé zábawě neobracuj</i>	100
<i>Nepromarni — nehejři</i>	—
<i>Nehraj</i>	101

Opilstwí.

<i>Pij, ale střídě</i>	—
<i>Nestrídmostí zdrawí swému uškodíš</i>	102
<i>Ožralstwí do chudoby a nouze uvádí</i>	—
<i>Ožralec jest swárlivý</i>	103
<i>Jídlo — nápoj</i>	—

Dluhy.

Nepůjčuj	104
Wydlužené věci opatruj	—
Koupíš-li, plat hned — a kup věc dobrou třeba drahou	—
Nedluž se	105
Splatného si važ	—

Bohatství — chudoba — hlad.

Bohatnouti můžeš, hled však by tě bohatství ne- zkazilo	106
Bohatému vše se dobře daří — penězi všeho do- sáhneš	—
Mezi bohatými všudy i chudí	107
Chudým nepohrdej	108
Chudý všudy potlačen	—
Chudoba je velmi obtížná	109
Nouze a hlad k zlému žene	—
Chudoba hlad plodí	—
Nouze a hlad ku práci pudí	110
Nuzný a hladový se vším za wděk přijímá	—
Kdo nouzi nezkusil nemá s bídným outrpnost	—
Nouze bývá proviněná	111
Kdo málo má, brzi vydá	—

Moc — podanost.

Velký a mocný má velké důchody a velkou moc, — moc nad právo	—
Slabý musí za silného trpěti	112

	Str.
<i>Moci se nezpečuj — většímu a mocnějšímu ustup</i>	112
<i>Mezi velké se neplet</i>	113
<i>Na přízni panské si nezakládej</i>	—
<i>Po přízni mocného všecko touží, a každý se ho bojí</i>	114
<i>K velkým těžký přístup</i>	—
<i>Přílišné namáhání ve službě panské jest zpozdilé</i> .	—
<i>Kde více páni rozkazuje, panují rozbroje</i> . .	115
<i>Každá podanost jest obtížná</i>	—

Ouřad.

<i>Ouřad dává rozum</i>	—
<i>Každý ouřad má svých mimotních důchodů</i> . .	116
<i>Neschopnému se může ouřad wzíti</i>	—
<i>Podřízený více na sobě zakládá než představený</i>	—

Štěstí — neštěstí; zlé — dobré časy.

<i>Každý si sám osud svůj způsobuje</i>	—
<i>Štěstí se nedá nutit — je slepé</i>	117
<i>Štěstí plodí nenávist a pychu</i>	118
<i>Nikdo není dokonale šťasten</i>	—
<i>Na štěstí si nezakládej — je nestálé</i>	119
<i>Žádné neštěstí není samo</i>	120
<i>Útěcha v neštěstí druhá míti</i>	—
<i>Raduj se ze štěstí jiného, na sebe však nezapomínej</i>	—
<i>Neraduj se z neštěstí druhého</i>	121
<i>Z neštěstí cizího lidé velmi rádi se těšívají</i> . .	—
<i>Neštěstí předzvědati a nemoci se mu uhnouti, jest již samo neštěstí</i>	—
<i>Nešťastný každého prostředku k vyváznutí se chápe</i>	122
<i>Žel</i>	—

	<i>Str.</i>
<i>Snadněji těšiti než trpěti</i>	122
<i>W neštěstí myslí nepozbývej</i>	—
<i>Za náhodu nikdo nemůže</i>	123
<i>Co nám určeno, tomu se nelze uhnouti</i>	—

Nic stejného na světě.

<i>Lidská mínění se nesrovnávají</i>	—
<i>Rozličné jsou lidské chuti</i>	124
<i>Rozličné a měnivé jsou lidské obyčeje</i>	—

Mládí — stáří.

<i>Z mládí buď příčinlivý, uč se — pracuj</i>	—
<i>Počni časné, uč se důkladně, s chutí, mnoho a neustále</i>	126
<i>Wraziš na obtíže, nedej se však odstrašiti</i>	127
<i>Čítej a čeho se dočteš, upotřebi</i>	—
<i>Poslouchej radu staršího</i>	—
<i>Ustup staršímu</i>	—
<i>Již na mladíku vidět, co z něho za muže bude</i>	128
<i>Mladí ničema, starý zločinec</i>	—
<i>Mládí je lehké, stáří rozvážné</i>	—
<i>K starosti člověk oslábne</i>	129

Zdraví — nemoc — smrt.

<i>Waž si zdraví svého</i>	—
<i>Čistota a čisté powětří zdraví podporují</i>	130
<i>Nemoc člověka zohyzdí</i>	—
<i>Nemoc má smrt w zápětí</i>	—

	<i>Str.</i>
<i>Starec má smrt vždy před očima — smrt však na věk ohled nebere</i>	131
<i>Smrt žádného nemine</i>	—
<i>Hodina smrti nejistá — dokuds na živě čiň dobře —</i>	—

Hloupost.

<i>Hloupost sám Bůh nenávidí</i>	132
<i>Neschopného ničemu nenaučíš</i>	—
<i>Hloupý se k ničemu nehodí</i>	—
<i>Hloupý těžko pochopuje</i>	133
<i>Hloupost se všudy wyzradí</i>	—
<i>Hloupého každý ošidí — je se vším spokojen</i>	134
<i>Bláznovství se bytím vyhání</i>	—
<i>I hloupý má někdy dobrý nápad</i>	—
<i>Před nerozumným snadno moudrým býti</i>	—
<i>Malichernostmi se neobírej</i>	135
<i>Snům newěř</i>	—

Sedlák.

<i>Příslowí hospodářské</i>	136
<i>Pronostika hospodářská</i>	138

Cást II. Pořekadla.

Pořekadla na vlastnosti dušewní čelící.

<i>Na moudrého, zkušeného, učeného</i>	145
<i>Na chytrého, opatrného</i>	—

	Str.
Na wtipného, obratného	146
Na wtipné, chytré, opatrné jednání	—
Na ztřeštěného, neopatrného	147
Na trapce, newědomce	148
Na hlupáka — nemotoru	149
Na zbytečného při jakémsi konání	151
Na ztřeštěné pitomé jednání	152
Na nejapné, nemotorné jednání	—
Na hloupé porřízení	154
Na malicherné jednání	155
Na zbytečné jednání	—
Na nemožné jednání	—
Na neprozřetelné jednání	156
Na sprostáka	—
Na nedůtklivého	157
Na newrlého, hněwivého	—
Na swárlivého, wadivého	158
Na zádumčivého	159
Na neustupného, wytrwalého	—
Na wytrwalé jednání	160
Na odhodlaného, rázného	—
Na odhodlané konání	—
Na odwážliwce	—
Na násilné jednání	161
Na bázkivého	—
Na nestálého, wrtkawého	162
Na usedlého	—
Na neposedu, nezbedu	—
Na neposlušného	163
Na mlsného	164
Na upejpwawého	—
Na wšetýčku	—
Na holobrádka	—

	Str.
Na přímého — upřímného	165
Na závistníka	—
Na lichotila	166
Na wyzwědače	—
Na potutelného	—
Na pokrytce	167
Na lstivého — oukladného	—
Na oukladné, podvodné jednání	168
Na nestydu	—
Na nedositu	—
Na zysťného, sobce	169
Na štědrého	—
Na skoupého	170
Na lakomce	—
Na zloděje	171
Na pokorného, tichého	—
Na hrdopyšku	—
Na pyšného nuzáka	172
Na nespokojeného	173
Na newděčného	—
Na pilného, pracowitého	174
Na práci powrchní	—
Na příliš učinliwého ale málo pracujícího	—
Na špatného, nedbalého hospodáře	—
Na neodhodlaného, loudala	175
Na lhostejného, bezstarostného	—
Na lenocha	—
Na šetrného	176
Na marnotratníka, hejřilce	—
Na karbaníka	178
Na pijáka, opilce	179
Přísloví pijáků	180
Na cizoložníka	181

	<i>Str.</i>
<i>Na chlípníka</i>	181
<i>Na ničemu, nemrawu</i>	—
<i>Na lidi sobě podobné, rowné a stejné powahy</i>	183
<i>Na nemilosrdného</i>	185

Pořekadla na řeč se potahující.

<i>Na wýmluwného</i>	—
<i>Na tlachala</i>	186
<i>Na klewetáře</i>	187
<i>Na uštěpačného</i>	188
<i>Na pomlouwače</i>	—
<i>Na slibowala</i>	189
<i>Na křiklouna</i>	190
<i>Na lháře</i>	191
<i>Na chlubiwého, wšewědu</i>	192
<i>Na člowěka zpíwawým hlasem mluwícího</i>	—
<i>To je již známá wěc</i>	193
<i>Odpowěd na kdyby</i>	—
<i>Odbýwání zwědawého</i>	—
<i>Pozdrawení</i>	194
<i>Při smlowě</i>	—
<i>O někom-li mluwí a on w tom přijde</i>	—
<i>Plete se w řeči</i>	—
<i>Newí, o čem se mluwí</i>	—
<i>Skočil mu do řeči</i>	195
<i>Něco hloupého prořekl</i>	—
<i>Mlčí</i>	—
<i>Mlč</i>	—
<i>Obrátil w řeči</i>	196

*Pořekadla wlastností tělesných neb wů-
bec zewnějšku se týkající.*

<i>Na člowěka nemírně welikého</i>	—
--	---

	<i>Str.</i>
<i>Na malého</i>	196
<i>Na chromého</i>	197
<i>Na hubeného</i>	—
<i>Na šilhavého</i>	—
<i>Na hluchého</i>	—
<i>Na zdrápaného (od neštovic)</i>	—
<i>Na chraplavého</i>	198
<i>Na člověka s červeným nosem</i>	—
<i>Na starce šedivého</i>	—
<i>Na člověka uhlazeného</i>	—
<i>Na nearkusně oděného</i>	—
<i>Na přešlapávajícího opatky u bot</i>	199
<i>Na ohybného</i>	—
<i>Na ušpiněného</i>	—
<i>Na otrhaného</i>	—
<i>Na člověka s utrápenou tváří</i>	—
<i>Na člověka nasíceného</i>	200
<i>Na žrouta</i>	—
<i>Na hladového</i>	—
<i>Na ospalého</i>	201
<i>Na smrdutého</i>	—
<i>Na člověka nemotorně sedícího</i>	—

*Pořekadla jmění, dobrého a zlého daření
se týkající.*

<i>Na boháče</i>	202
<i>Na nuzáka</i>	—
<i>Na jmění zljm způsobem nabyté, nepožehnané</i>	204
<i>Na dlužníka</i>	—
<i>Na šťastného — dobré daření</i>	205
<i>Na nešťastného — zlé daření</i>	206
<i>Je na rozpacích</i>	208
<i>Je u velikém nebezpečství</i>	—

Pořekadla wůbec na jakýsi čin neb udalost
se potahující.

Na wčasné jednání	209
Na něco neočekáwaného	—
Na jednání opozdění	210
Na tajné jednání	—
Na bezděčné jednání	211
Na neslušné jednání	—
Na opačné jednání	—
Na podpírání-se w záměru jakémsi	—
Na náwod	212
Na přijmutí do spolku	—
Na pokažení záměru, neb wůbec jakýsi poměr nepřátelský	—
Na pomstění	213
Na wejprask	—
Na odbytí hosta nemilého neb wůbec wyhnání někoho	214
Na uprchlce	—
Na náhlé zmizení	—
Na opakování jednoho činu	215
Na čáry	—
Na nesprawedliwý rozsudek	—
Na člověka neustále we společnosti jiného se nacházejícího	216
Na dítě hbitě běžající	—
Na člověka hbitě běžícího	—
Na škytání (zařikáwání škytawky)	—
Na dáwení	—
Na umrlého	217
Na oběsence	—

	Str.
<i>Před časem nad vítěztwím neplesej</i>	15
<i>Zlému hled předejiti — po oučinku nenaříkej</i>	—
<i>Neopatrnost jest welmi škodlivá</i>	16
<i>Neswěř záměry swé</i>	17
<i>S kým obcuješ, hled nitro jeho poznati</i>	—
<i>Na zewnějšek lidé hledí — hled si oděwu</i>	—
<i>Chraň se potutelných a obojetných — newěř zewnějšku</i>	18
<i>Na pouhé zdání wšak w podezření nikoho neměj</i>	19
<i>Newěř řečem lidským, třeba lahodným</i>	—
<i>Newěř slibům</i>	20
<i>Neuruč se za druhého</i>	—

Řeč.

Mlčenliwost.

<i>Mluw s rozwahou — mlč</i>	—
<i>Tajemstwí nesděluj</i>	22
<i>Neklej — netlachej</i>	—

Prawda — lež.

<i>Mluw prawdu wšak opatrně</i>	23
<i>Nelži</i>	24
<i>Dostoj slowu danému</i>	25

Klewety, pomluwa.

<i>Nepomlouwej — klewety a pomluwu nerozmnožuj</i>	—
<i>Klewetám newěř</i>	—
<i>Na lidských řečích wždy něco prawdy býwá</i>	26
<i>Pomluwa a klewetiwost slabá stránka lidská</i>	—

Porekadla u zvláštních případnostech uží-
vaná.

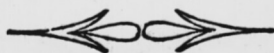
Když odhánějí, odbývají člověka do něčeho se mí- chajícího	217
Když odbývají o něco prosícího	218
Když chtějí říci že člověku na nemoc si stěžují- címu nic neschází	219
Když chtějí abys věc jakousi na příležitější dobu odložil	220
Když od něčeho vyrknutého ustoupiti nechtějí	—
Když vystrahu dávají	—
Když vyhrožují	—
Chtějí-li říci, že se nebojí	221
Chtějí-li nepatrnost věci nějaké ukázati	222
Když proklínají	—
Když na mejlku poukazují	223
Chtějí-li ukázati že to neb ono je na blízku	—
Je daleko	224
Je blízko co do času	—
Již dávno se stalo	—
Tak brzy se nestane	—
Někoho tůze mrzí neb vůbec se mu nelíbí	225
Rychle rozebráno bylo	—
Brzi pominulo	226
Říkávají někdo-li: S věcí jakousi velmi šetrně zachází	—
Za cizí winu trpí	—
Za svou winu trpí	—
Swou winu dobře zná	—
Někomu se vysmívá	227
We všem sám o sebe se stará, vše sám koná	—
W záležitosti jakési od jednoho k druhému chodí	—

	Str.
<i>K podnikání nějakému nové síly sbírá</i>	227
<i>Někoho málo si váží</i>	—
<i>Wěc pokaženou docela zničil</i>	228
<i>Z něčeho se wymlouvá</i>	—
<i>Někde častým hostem jest</i>	—
<i>Pláče</i>	—
<i>W noci často se budil</i>	—
<i>Na něco zapomněl</i>	—
<i>Dwěře nezawřel</i>	—
<i>W nepřítomnosti předstaweného swého na pána si hraje</i>	229
<i>Něčím příbuzným býti chce a není</i>	—
<i>Tajný zaměr swůj prohlédnouti si dal</i>	—
<i>Něco špatně udělal, znouu dělá a opět špatně</i>	—
<i>W přítomnosti nedospělých něco necudného wyprawowati chce neb nechce</i>	230
<i>K záměru swému lhostejných prostředků užívá</i>	—
<i>Říkawají když: wěc nějakou pochopiti nemohou</i>	—
<i>W záležitosti jakési zpor se nachází neb dwoje udání o té samé wěci se nesrownawají</i>	—
<i>Na jednom místě znenáhla wíce známých se schází</i>	—
<i>Nikoho doma není</i>	—
<i>Wěc jakási naléztí se nemůže neb pohozená byla</i>	231
<i>Říkawají chtějíli naznačiti: stejnost něčeho</i>	—
<i>Nedůslednosti we swětě</i>	—
<i>Uzel w záležitosti jakési spočuwající</i>	—
<i>Trhaní se šatů častým praním</i>	—
<i>Chutnost husy</i>	232
<i>Welikou starost</i>	—
<i>Zpoustu</i>	—
<i>Hojnost owoce</i>	—
<i>Zánownost wěci</i>	—
<i>Pěkný hlas</i>	—

<i>Tíži</i>	232
<i>Mokrotu</i>	—

Pořekadla o ženském pohlaví.

<i>O panně rozumné</i>	233
<i>O slíčné</i>	—
<i>O způrné, pyšné, hloupé</i>	—
<i>O bledé</i>	—
<i>O fintivé</i>	—
<i>O špinavé</i>	—
<i>O neustrojené</i>	234
<i>O služce pracovitě</i>	—
<i>O lenivé</i>	—
<i>O ničemné, nenaprawitelné</i>	—
<i>O bohaté ale zlé</i>	235
<i>O wadivé, klevetivé</i>	—
<i>O padlé</i>	—
<i>O starých pannách</i>	—
<i>O dívce mnoho milovníků mající</i>	—
<i>W noci jsou všecy ženské stejné krásy</i>	—
<i>W sobotu mají ženské mnoho práce</i>	236
<i>Wzdychnutí ženské</i>	—
<i>Když dva najednou po něčem sáhnou, říkávají:</i>	—
<i>O dvou socích</i>	—
<i>O mužském, jenž ženské pohlaví rád má</i>	—
<i>O w lásce nestálém</i>	—
<i>O podání ruky ženské</i>	—
<i>O poříbení</i>	—

	<i>Str.</i>
<i>Klewet a pomlucy si newšimej — každému se ne-</i> <i>lze zalibiti</i>	26
<i>Po řeči člověka poznáš</i>	27

Zdvořilost — Wšetečnost.

<i>Ku každému buď zdvořilý</i>	28
<i>Každému dej prawou úctu</i>	—
<i>Kdo od koho prospěch mívá, toho ctí</i>	29
<i>Nebud' dotíravým</i>	—
<i>Bud' mírným w žertu</i>	—
<i>Newytýkej wady jiných</i>	—
<i>Neplet se w záležitosti cizí</i>	30
<i>Nezapásej se silnějším</i>	31
<i>Hněwivého nepopouzej</i>	—

Pán — dělník.

<i>Swěř práci neb ouřad jen schopnějšímu</i>	—
<i>Neschopnému práci neswěřuj — nebezpečnému moc</i> <i>nedávej</i>	32
<i>Dášli dělat, plat</i>	—
<i>Nedávej dílo od jednoho řemesníka k druhému</i>	—

Pán — sluha.

Předstawený — podřízený.

<i>Na čeled se nespoléhej</i>	—
<i>Nenech sluhu hlad trpět</i>	33
<i>Starému sluhowi wšudy příkoř</i>	—
<i>Sluha je wždy bez starosti</i>	—
<i>Každý nowý sluha dobře se chowá</i>	—

	Str.
Představený jest příkladem podřízených	33
Představený má nestranným býti	34
Trestej mírně	—

Sousedství.

S sousedem buď sworný — we swornosti síla	35
K sousedu buď úslužný	—
S sousedem zachovej dobrou vůli	—
Chceš-li w dobré vůli žíti, musíš mnoho nelibého přehlédnout	36
Dobrého souseda si waž, bež oučastenství na osudu jeho	—
Wšudy časem newile	37

Přátelství,

Wol si přítele, ale sobě rovného	—
Ú wolení přítele buď opatrný — zwolil-lis stálý,	38
Buď jen ku prawému příteli důvěrný	—
Přítele chybujícího napomínej	39
K příteli buď štědrý	—
Chraň se falešných a zysčných přátel	—
Přítel dobrý sdílí zlé i dobré	40
Jak mnoho přátelům (příbuzným) odkážeš, tak tě budou oplakávat	41
Boj se nepřítel	—
Nepříteli se neohroženě opři	42
Láska	—

Ženské pohlaví — manželství.

Panny	43
Baby	44

Ženy wûbec.

Mají mnoho chyb	44
Jsou wrtkawé — nestálé — newěrné	45
Kleweticé — swárliwé	—
Obratné — lstné — oulisné	46
Nerozumné	47
Waruj se ženského pohlawí	—
Bud' opatrný při ženění	—
Wezmi si ctnostnou a pracowitou	—
Wezmi si hezkou ale rozumnou	48
Můžešli, žeň se, hled' však, bys zámožnou dostal	—
Neber si leniwou — zhejřilou	49
Jsili starý, neber si mladou	—
Přiliš si newybírej	—
Ženských nazbyt	—
Žena musí trestána býti, málo však to prospěje	50
Žena břimě weliké	—
Maž ozdoba ženy	—

Domácnost.

Bud' w domácnosti sworný — waž si domácích radostí	—
--	---

Rodiče — děti.

Hled' dětí swé dobře wychowati — trestej	51
Jací rodiče, takové děti	—
Wždy se však děti po rodičích nezdaří	52
Wážnost rodičů na děti přechází	—
Děti činí rodičům starosti	—
Rodiče děti swé snadno užiwí	53

	<i>Str.</i>
<i>Každá matka děti své miluje</i>	53
<i>Macechy jsou zlé</i>	—
<i>Cti rodiče své</i>	—
<i>Otcina</i>	54

Wlast.

<i>Miluj wlast a jazyk svůj</i>	—
<i>Čech a cizinec</i>	55

Bůh.

<i>Čiň vše s Bohem</i>	56
<i>Bůh je všemohoucí</i>	—
<i>Wěčný</i>	57
<i>Wšudy přítomný</i>	—
<i>Největš milostivý</i>	—
<i>Důvěřuj w Boha</i>	58
<i>Odevzdej se do wůle boží</i>	—
<i>Zpozdiš na milost boží nespolehej</i>	59
<i>Buď spokojen s tím, co Bůh udělí</i>	—
<i>Boj se Boha — on zlé tresce</i>	60
<i>Bohu úctu nejvyšší</i>	—
<i>Neznaboh bývá i zloboh</i>	61
<i>Zlého Bůh newyslyší</i>	—
<i>Zlý svých wlastností i u Boha se domnívá</i>	—

Ctnost — mrawnost.

<i>Prawou blaženost a stálou cenu toliko ctnost posky- tuje</i>	—
---	---

	<i>Str.</i>
<i>Ctnost pochvalou se sílí, má však mnoho protivníků</i>	62
<i>Mezi dobrými se vždy i zlí nacházejí — každý má své wady</i>	—
<i>Na zewnějšek nehleď</i>	63
<i>Ctnosti všudy nebezpečnosti hrozí</i>	—
<i>Z newědomosti klesnout za hřích se nepokládá</i>	64
<i>Chceš-li ctnostným ostat, neodej se světským rozkošem</i>	—
<i>Waruj se prvního kroku k hříchu</i>	—
<i>Dle jiného se neříd</i>	65
<i>Waruj se zlých příležitostí a společnosti</i>	—
<i>Kdo již zlý, nenakazí se</i>	66
<i>Zlý nerad s dobrými obcuje, ale jen s rovnými sobě</i>	—
<i>Není dovoleno vše dle libosti činiti</i>	67
<i>Kdo má zlou vůli, příležitost k zlému vyhledává, dobrému se vyhýbá</i>	—
<i>Zlé nepodporuj</i>	69
<i>Chceš-li zlé udusiti, kořenem je wyrwi</i>	—
<i>Zlé je těžko k zahojení</i>	—
<i>Zlé mravy jsou těžko k odložení</i>	—
<i>Zlý od narození je nenapravitelný</i>	70
<i>Zlý každého za zlého má</i>	—
<i>Podlé skutků člověka poznáš</i>	71

Msta.

<i>Nemsti se</i>	—
<i>Odplat rovnou měrou</i>	72
<i>Zpomínku na ublížení nelze tak snadno zahladiti</i>	—
<i>Jak ty jiným činíš, tak oni tobě</i>	—

Přímost — oukladnost.

<i>S každým přímě jednej</i>	72
<i>Waruj se ouskoků</i>	—
<i>Upřimnosti na světě málo</i>	73

Štědrost.

<i>Mášli, dej</i>	—
<i>Když dostaneš, ber</i>	74
<i>Chceš-li pomoci, pomoz hned</i>	75
<i>Dle potřeby pomoc se řídí</i>	—
<i>Chraň se přílišné štědroty</i>	—
<i>Nevděčnost na světě panuje</i>	76

Soběcství.

<i>Za darmo každý rád bere</i>	—
<i>Z cizého jsou lidé velmi štedří</i>	—
<i>Sám sebe každý nejvíce miluje</i>	—

Lakomost.

<i>Lakomec nikdy dost nemá</i>	77
<i>Lakomec třeba způsobem nešlechetným statků získati hledí</i>	—
<i>Lakomec žádnému dobře nečiní</i>	78

Spravedlnost.

<i>Dej každému, co mu přináleží</i>	—
<i>Nebaž po statku cizím</i>	79
<i>Zloděje se nelze dohlídati</i>	80
<i>Sud spravedlivě</i>	81

	Str.
Zasloužilý z řídka odměny dochází	81
Právo nad bezprávním přece vítězí — zločin trestu neujde	—
I ten neytajnější zločin na světlo přijde	82

Pokornost — pýcha.

Nechval se sám	83
Ve chválení dobrého buď opatrný	—
Nebaž po výšce	84
Nebuď hrdý	—
Nad jiné se newynášej — nepýchej	85

Spokojenost.

Buď s osudem svým spokojen	86
Buď se stavem svým spokojen	87
Neměň stav svůj	—
Buď s málem spokojen	—
Nedávej věc jistou za velký zysk nejistý — lepší jistota než naděje	88
Nepohrdej zyskem malým — jistým, pro velký — nejistý	89
Pro věc nepatrnou, důležitější nepohrdej	—

Pracovitost.

Pracuj	90
Práci zachováš a rozmnožíš statek svůj — lenost do chudoby a nouze uvádí	91
Přičiň se sám, na jiného se nespolehej	93
Pro jiného své nezanedbávej	—
Pracuj dlé síly své	—